

Усата Н., к.е.н., с.н.с.
ННЦ «Інститут аграрної економіки»
НААН, м. Київ

СВІТОВИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА

На сьогоднішній день питання розвитку партнерства в Україні є надзвичайно актуальним, оскільки для реалізації масштабних проектів бюджетних коштів недостатньо. Тому залучення приватних партнерів та використання механізмів побудови довгострокових відносин з ними є вкрай необхідним. Для відновлення і модернізації економіки нашої країни необхідна комерційна практика та капітал бізнесу.

Державно-приватне партнерство (ДПП) – це співробітництво між державним (державою, територіальні громади в особі відповідних державних органів та органів місцевого самоврядування) та приватним (юридичні особи, крім державних та комунальних підприємств, фізичні особи – підприємці) партнерами, що здійснюється на договірній основі для реалізації загальної мети при об'єднанні ресурсів з метою отримання певних вигод для кожного учасника такого партнерства.

У сучасній світовій практиці ДПП виділяють три форми співпраці між державою та приватним партнером:

- *традиційна* – для якої характерним є спільне використання ресурсів на засадах партнерства;
- *інвестиційна* – для якої характерним є спільне інвестування держави та бізнесу в проекти розвитку інфраструктури;
- *науково-освітня* – співпраця в рамках міжнародних інноваційних проектів в умовах інтернаціоналізації капіталу [1].

Зародження такої форми взаємовідносин як державно-приватне партнерство сягає у глибоку давнину. Ще в 18 ст. до н.е. у літописах Вавилону зустрічаються перші спогади про таку співпрацю: правитель Вавилону Хаммурапі для того, щоб заохотити своїх працівників до ефективною і тривалою роботи надавав їм житло, земельну ділянку та рабів на період їх служби [2].

Співпраця між державним і приватним секторами для створення, забезпечення та управління інфраструктурою, особливо транспортною, має давні традиції в багатьох країнах світу. Історія проектів державно-приватного партнерства в Бразилії, Іспанії, Італії, Мексиці, США, Франції та в інших країнах налічує декілька століть.

Відомо, що перша концесія по освоєнню корисних копалин була надана в Іспанії ще в 1256 році. Перша споруда каналу за концесійним принципом у Франції датується 1552 роком.

На початку XIX ст. ДПП в концесійній формі активно використовувалося в Австрії, Бельгії, Бразилії, Росії для будівництва залізниць [3; 4].

Для України ДПП є відносно новим соціально-економічним явищем, оскільки воно офіційно запроваджено лише в 2010 році Законом України «Про

державно-приватне партнерство», в той час як за кордоном цей механізм є дуже поширеним уже давно.

В рамках ДПП партнерства можуть укладатися договори про: концесію, управління майном, спільну діяльність та інші. За даними центральних та місцевих органів виконавчої влади в Україні станом на 01.01.2017 року на засадах ДПП реалізувалося 186 проектів (укладено 153 договори концесії, 32 договори про спільну діяльність, 1 договір державно-приватного партнерства). Основна частина (понад 60%) проектів ДПП була реалізована в сфері оброблення відходів, 20% у сфері збору, очищення та розподілення води, понад 8% в сфері інфраструктури та понад 3% в сфері виробництва, транспортування і постачання тепла.

Станом на 01.07.2019 на засадах ДПП укладено також 186 договорів, з яких реалізується лише 52 договори (35 – договорів концесії, 15 – договорів про спільну діяльність, 2 – інші договори), 134 договори не реалізується (4 договори – закінчено термін дії, 17 договорів – розірвано, 113 договорів – не виконується).

Основна частина (понад 34%) проектів ДПП була реалізована в сфері збору, очищення та розподілу води, 23% у сфері виробництва/транспортування природного газу, 13% в сфері інфраструктури тощо [5].

Незважаючи на прийняття базового закону про ДПП та низки нормативно-правових актів у цій сфері, практика залучення інвестицій за допомогою ДПП знаходиться на досить низькому рівні. У ході дослідження було з'ясовано основні причини, що стримують розвиток ДПП, зокрема в агропромисловому комплексі, а саме: недосконале законодавство, що містить низку протиріч і неузгодженостей; дефіцит бюджетних коштів на реалізацію відповідних проектів; політична нестабільність та недовіра приватного сектору до держави щодо виконання нею своїх зобов'язань; різниця у цілях держави та бізнесу при реалізації проектів; наявність корупційних проявів тощо.

В той же час міжнародна практика свідчить про поширення такого механізму співпраці. В якості успішного зразка використання механізму ДПП можна привести приклад Великобританії, де за останні двадцять років було реалізовано понад 600 великих проектів ДПП, на які припало 15% від усіх публічних інвестицій. Значного розвитку ДПП також набуло в Австралії, Ірландії, США, де воно постійно сприяє підвищенню стандартів надання державних послуг. У Німеччині приватні інвестиції у проведення наукових досліджень становлять більше 50 млрд. євро.

У Франції, Італії, Бразилії, Мексиці, Германії, Китаї, Індії найбільш поширеною формою взаємовідносин між державою та бізнесом є концесія, яка краще всього зарекомендувала себе в таких сферах: транспорт, ЖКГ, соціальна інфраструктура [1].

Проведені дослідження дають можливість зробити висновок про те, що в Україні ДПП розвивається вкрай повільно, кількість реалізованих проектів мінімальна, а їхня ефективність є низькою через відсутність сприятливого правового та економічного середовища для ведення бізнесу.

Проте, висока ефективність механізму ДПП як форми взаємодії держави та бізнесу доведена досвідом багатьох країн світу. Тому його необхідно розвивати і в нашій країні для розв'язання важливих соціально-економічних проблем шляхом об'єднання ресурсів державного й приватного секторів. А для цього необхідно подолати ряд законодавчих, політичних, економічних та інституційних бар'єрів, що стримують розвиток та поширення ДПП.

Використана література:

1. Развитие государственно-частного партнёрства в Российской Федерации : веб-сайт. URL: <https://creativeconomy.ru/lib/9138>.
2. Державно-приватне партнерство: позитивні приклади з історії та сучасності: веб-сайт. URL: <https://komora.info/22-golovni-novini/2651-derzhavno-privatne-partnerstvo-pozitivni-prikladi-z-istoriji-ta-suchasnost>.
3. Сазонов В.Е. История государственно-частного партнерства: веб-сайт. URL: http://www.bmpravo.ru/show_stat.php?stat=934.
4. История развития государственно-частного партнерства в мире: веб-сайт. URL: <http://ppp-lawrussia.ru/ekspert/zar/zar-op.htm>
5. Стан здійснення ДПП в Україні: веб-сайт. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=9fc90c5e-2f7b-44b2-8bf1-1ffb7ee1be26&title=StanZdiisnenniaDppVUkraini> (дата звернення 19.10.2019).

Федуняк І., к.е.н., доцент,
Пасемник В., студент ВП НУБіП
України «Бережанський агротехнічний
інститут» м. Бережани, Україна

ЯКІСТЬ ЗЕРНА ЯК ГОЛОВНИЙ ЦІНОУТВОРЮЮЧИЙ ФАКТОР

Вступ. На сьогоднішньому етапі розвитку України існує певна система впливу на процеси ціноутворення суб'єктів господарювання. Дана система обмежує підприємства у виборі ціни та створює необхідні умови функціонування для всіх учасників економічних відносин, сприяє створенню вільного конкурентного середовища, а також обмежує розвиток негативних тенденцій, таких як: монополістичне ціноутворення; штучне підвищення цін на товари першої необхідності тощо. Незважаючи на зростаючу роль у сучасному маркетинговому процесі нецінових факторів, ціна залишається його основним елементом.

Цінове регулювання в умовах ринкового середовища – це важлива функція держави. Одним з основних напрямів, завдяки якому реально підвищиться стан господарської діяльності сільськогосподарських підприємств є впровадження заходів, що сприяють підвищенню якості зерна. Протягом останніх років співвідношення цін на пшеницю різної якості дещо змінювалася, що було зумовлене загальною ситуацією. Різні компенсації, виплати, індексації, виручки включалися до закупівельної ціни, тим самим порушувались співвідношення між цінами різної якості.

Насамперед слід зазначити природу ціни, а отже, і формування прибутку сільськогосподарським виробником. Вона пов'язана з існуванням так званої